

Роман ОПАЦЬКИЙ,
доцент кафедри
адміністративного права і процесу
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент

НЕЦЕНЗУРНА ЛАЙКА: ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ТА КВАЛІФІКАЦІЇ

Нецензурна лайка – це одна з грубих форм неповаги до громадської моральності. Вона включає непристойні висловлювання, які можуть бути образливими та неприйнятними для спілкування в громадських місцях. Такі слова є одним із найогидніших різновидів словесної брутальності. Незалежно від обставин використання нецензурних слів може виявити грубе ставлення до оточуючих та завдати моральної шкоди духовному стану суспільства [1].

Об'єктом даного адміністративного проступку є суспільні відносини у сфері охорони громадського порядку.

Громадський порядок – це обумовлена потребами суспільства система врегульованих правовими та іншими соціальними нормами відносин, що формуються у громадських місцях у процесі спілкування людей, яка має на меті забезпечення спокійної обстановки суспільного життя, нормальних умов для праці і відпочинку людей, діяльності державних органів, а також підприємств, установ та організацій.

Матюки – це форма ненормативної лексики поряд із блюзнірством, прокльонами та лайкою, що є табуованою (забороненою) і вважається непристойною [2]. Матюк – це грубе або образливе слово чи вираз, що використовується для вираження негативних емоцій або для образи іншої особи.

Такі слова є частиною мови, але їх використання часто вважається неприйнятним у ввічливому суспільстві через їх образливий характер. Вони зазвичай використовуються у вигляді образливих висловів. Це слова або фрази, які вважаються непристойними та забороненими у звичайному суспільстві. Вони можуть містити образливі вирази або бути пов'язаними зі словом «мати» [3].

Слово «матюк» походить від слова «матір». Річ у тім, що багато лайок зачіпають матір, звідси й назва «матюки». «Словник української мови» Б. Грінченка зазначає, зокрема, що крім «матюкати», «матюкатися» в українській мові відоме ще дієслово «батькувати», яке означає «зачіпати лайкою батька». Проте матюками заведено називати не будь-яку лайку. Філолог І. Хворостяний пропонує простий маркер, як відрізнити матюки від іншої лайливої лексики: «Це слова, які чітко пов'язані зі статевими органами та процесом, пов'язаним із застосуванням статевих органів, з певними «анальними лексемами» [4].

Ця форма мовлення використовується для вираження негативних емоцій, обурення або просто як спосіб виразити свої почуття [3]. Розглянемо типові проблеми кваліфікації адміністративного правопорушення, пов'язаного з нецензурною лайкою.

Згідно зі ст. 173 Кодексу України про адміністративні правопорушення дрібне хуліганство включає такі дії, як нецензурна лайка в громадських місцях. Це одна з грубих форм неповаги до громадської моральності, яка включає непристойні висловлювання та образливі слова. Незалежно від обставин використання нецензурних слів виявляє грубе ставлення до оточуючих та завдає моральної шкоди духовному стану суспільства.

Нецензурна лайка у громадських місцях є найбільш розповсюдженою формою дрібного хуліганства, під якою необхідно розуміти найбільш цинічні лайки, що належать, як правило, до сфери статевих відносин, непристойні висловлювання. Іншою формою цього правопорушення є образливе ставлення до громадян, під яким необхідно розуміти докучливу поведінку, пов'язану з образливими діями, що зневажають честь і гідність людини та утискають будь-яку волю, до того ж у грубій розв'язній манері. Це може бути: хапання за одяг, насильницьке утримання за руки, демонстративне зривання головного убору, вимога дати цигарку або пускання в обличчя диму від неї, непристойна пропозиція дівчині та інші подібні дії. Для всіх цих випадків характерним є ігнорування волі та бажання оточення, прагнення нав'язати свою волю, а точніше свавілля.

Прояви цього правопорушення надзвичайно різноманітні. Таку розмаїтість законодавець визначив терміном «інші подібні дії», до яких необхідно віднести: безпідставне порушення спокою громадян телефонними дзвінками, лихослів'я по телефону; співання непристойних пісень; вигуки, свист під час демонстрації кінофільмів; гвалт, крики з хуліганських мотивів біля вікон громадян у нічний час; справляння природних потреб у не відведених для цього місцях; поява у громадському місці в оголеному вигляді; самовільна без потреби зупинка комунального транспорту; нанесення непристойних малюнків на тротуари, стіни, паркани, двері чи вчинення написів нецензурного змісту; неправдиве повідомлення про смерть родичів.

Обов'язковою ознакою об'єктивної сторони цього правопорушення є місце його скоєння, а саме громадське місце, яке дістало законодавче визначення як частина (частини) будь-якої будівлі, споруди, яка доступна або відкрита для населення вільно, чи за запрошенням, або за плату, постійно, періодично або час від часу, зокрема під'їзди, а також підземні переходи, стадіони.

Суб'єктивна сторона правопорушення характеризується наявністю вини у формі прямого або непрямого умислу. Особа усвідомлює, що її дії протиправні, вона передбачає, що в результаті їх здійснення буде порушено громадський порядок, і прагне цього. Елементом суб'єктивної сторони дрібного хуліганства є також мотив задоволення індивідуальних потреб самоствердження шляхом ігнорування гідності інших людей [5].

Список використаних джерел:

1. Дрібне хуліганство. *WikiLegalAid*. URL : https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/%D0%94%D1%80%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B5_%D1%85%D1%83%D0%BB%D1%96%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%82%D0%B2%D0%BE.
2. Дрібне хуліганство: що це і яке покарання. *20minut.ua*. URL : <https://zt.20minut.ua/Podii/dribne-huliganstvo-scho-tse-i-yake-pokarannya-11434534.html>.
3. Матюк. *УКРЛИТ.ORG*. URL : <http://ukrlit.org/slovnnyk/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D1%8E%D0%BA>.
4. Що таке матюки? *Слово про Слово*. URL : <https://slovoproslovo.info/scho-take-matyuki/>.
5. Науково-практичний коментар до ст. 173 Кодексу про адміністративні правопорушення України. *Адвокат Прокопенко Вадим*. URL : <http://www.jurists.org.ua/administrative-law/7104-naukovo-praktichniy-komentar-do-st-173-kodeksu-pro-adminstrativn-pravoporushennya-ukrayini.html>.

Сергій БРАТКОВ,

доцент кафедри поліцейського права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

Оксана ГОРБУНОВА,

доцент кафедри поліцейського права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ В ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТАХ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

В умовах сучасних глобальних викликів, зокрема збройних конфліктів, питання ефективної діяльності поліції набуває особливої актуальності. Поліція відіграє ключову роль у забезпеченні громадського порядку, захисті громадян, підтримці стабільності та запобіганні злочинності. Досвід країн, що стикалися зі збройними конфліктами, є надзвичайно цінним для України, яка переживає непростий період внаслідок агресії та внутрішніх безпекових викликів.

Метою даного дослідження є порівняльний аналіз діяльності поліції в різних країнах під час збройних конфліктів та визначення можливостей імплементації найкращих міжнародних практик в український контекст. Аналіз буде зосереджений на різних аспектах роботи поліцейських підрозділів, включно зі стратегіями управління кризовими ситуаціями, співпрацею з військовими структурами, технологічним забезпеченням та методами взаємодії з громадськістю.

Завдання дослідження – вивчити конкретні приклади діяльності поліції під час збройних конфліктів у таких країнах, як США, Ізраїль, Німеччина та